

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

opracowane dla Szkoły Podstawowej nr 4 im.
Powstańców Styczniowych w Mińsku
Mazowieckim

OPRACOWANIE ZAWIERA:

I. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA SUBSTANCJI ODURZAJĄCEJ, PODEJRZENIA UCZNIA O POSIADANIE ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH, ROZPOZNANIA ODURZENIA ALKOHOLEM, DOPALACZAMI BĄDŹ INNYMI ŚRODKAMI ODURZAJĄCYMI

1. W przypadku znalezienia podejrzonej substancji odurzającej na terenie szkoły
2. W przypadku podejrzenia ucznia o posiadanie środków odurzających
3. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia alkoholem
4. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia narkotykami
5. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia „dopalaczami”
6. W przypadku odmowy współpracy przez rodziców

II. PROCEDURA W SYTUACJI PODEJRZENIA BĄDŹ REALNEGO ZAGROŻENIA PRÓBY SAMOBÓJCZEJ UCZNIA

1. W przypadku podejrzenia skłonności samobójczych ucznia
2. W przypadku realnego zagrożenia bądź próby podejrzenia skłonności samobójczych ucznia

III. PROCEDURY DOTYCZĄCE ZASAD POSTĘPOWANIA W PRZYPADKACH ZAKŁÓCENIA TOKU LEKCJI PRZEZ UCZNIA

IV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UJAWNIECIA AGRESYWNYCH ZACHOWAŃ UCZNIÓW- AGRESJA FIZYCZNA I PSYCHICZNA (SŁOWNNA)

1. Agresja fizyczna
2. Agresja słowna

V. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI CYBERPRZEMOCY

VI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZGŁOSZENIA NADUŻYWANIA INTERNETU BĄDŹ MEDIÓW ELEKTRONICZNYCH (TELEFON, KOMPUTER, TABLET ITP.)

VII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAGROŻEŃ WYMAGAJĄCYCH OGŁOSZENIE ALARMU I EWAKUACJI

1. Procedury w przypadku wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. Aktywny strzelec
2. Procedura w przypadku stwierdzenia podejrzanego pakunku

I

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA SUBSTANCJI ODURZAJĄCEJ, PODEJRZENIA UCZNIA O POSIADANIE ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH, ROZPOZNANIA ODURZENIA ALKOHOLEM, DOPALACZAMI BĄDŹ INNYMI ŚRODKAMI ODURZAJĄCYMI.

1. W przypadku znalezienia podejrzanej substancji odurzającej na terenie szkoły, należy:

- zachować szczególne środki ostrożności
- zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz ew. jej zniszczeniem
- powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia Policję
- ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy
- przekazać Policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji
- opracować i prowadzić projekty edukacyjne dot. w/w problematyki.

2. W przypadku podejrzenia ucznia o posiadanie środków odurzających należy:

- odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
- powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego
- powiadomić dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia Policję
- zażądać od ucznia w obecności innej osoby/pedagoga przekazania posiadanej substancji
- zażądać od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni
- powiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia
- poinformować rodziców o obowiązujących procedurach w szkole/placówce
- przeprowadzić z uczniem w obecności rodziców / opiekunów prawnych dziecka rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa szkolnego W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.
- podjąć wraz z rodzicami działania profilaktyczne w zakresie posiadania i rozprowadzania środków odurzających.

3. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia alkoholem:

- powiadomić wychowawcę klasy ucznia
- odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
- powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego
- przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego
- powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji
- powiadomić rodziców ucznia z prośbą o przybycie do szkoły/placówki
- poinformować rodziców o obowiązującej w szkole procedurze postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych. W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.
- przeprowadzić rozmowę z rodzicami wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.
- powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

4. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia narkotykami:

- przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy
- poinformować pielęgniarkę/pedagoga szkolnego
- w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
- przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego
- poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji
- wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia
- przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania
- przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem.
- zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu odurzania się, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.
- opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem
- wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty
- powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

5. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia „dopalaczami”:

- przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy
- w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
- poinformować pedagoga/psychologa szkolnego
- przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego
- poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji
- wezwać karetkę pogotowia ratunkowego
- wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia
- przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania
- przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności lub indywidualnie w celu wyciszenia emocji
- udzielić pomocy i zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu od odurzania się
- opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem
- wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty
- powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

6. W przypadku odmowy współpracy przez rodziców:

- szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję
- powiadomione instytucje wdrażają obowiązujące procedury postępowania
- szkoła współpracuje z instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia ucznia
- szkoła udziela informacji i przekazuje dotychczasowe sposoby postępowania z uczniem
- szkoła współpracuje z Ośrodkiem Wychowawczym, w którym umieszczono ucznia
- szkoła monitoruje ucznia do czasu osiągnięcia przez niego pełnoletności

II

PROCEDURA W SYTUACJI PODEJRZENIA BĄDŹ REALNEGO ZAGROŻENIA PRÓBY SAMOBÓJCZEJ UCZNIA

1. W przypadku podejrzenia skłonności samobójczych ucznia:

- należy uważnie wysłuchać ucznia, nie obawiaj się pytać wprost zadając pytania bezpośrednio
- nie należy okazywać, że to, co słyszysz, jest dla ciebie szokujące. unikaj dyskusji
- nie pozostawiaj dziecka samego, jeżeli uważasz, że zagrożenie samobójstwem ma charakter bezpośredni
- zapewnij ucznia, że coś z tym można zrobić, że jego samobójcze pragnienia nie są lekceważone i że z czasem zagrożenie najprawdopodobniej minie
- zapewnij sobie pomoc specjalisty, pedagoga, psychologa. Wy tłumacz uczniowi, że pomoc jest w zasięgu ręki i że niezbędne jest zwracanie się o tę pomoc w sposób bezpośredni, kiedy tylko pragnienie samobójstwa staje się silne
- upewnij się, że dziecko jest bezpieczne i że osoby dorosłe odpowiedzialne za nie zostały powiadomione i zajmą się nim
- kiedy wydaje ci się, że dziecko uporało się z ostrą fazą kryzysu, śledź uważnie jego dalsze postępy

2. W przypadku realnego zagrożenia bądź próby podejrzenia skłonności samobójczych ucznia:

- jednoznacznie określić rodzaj zdarzenia.
- nie pozostawiać ucznia znajdującego się w kryzysie samego i próbować przeprowadzić go w bezpieczne, ustronne miejsce
- zebrać wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia
- w razie konieczności wezwać pomoc – pogotowie ratunkowe, policję, straż miejską, w czasie interwencji zadbać, by przebiegała spokojnie i dyskretnie
- ocenić ryzyko dalszego zagrożenia (możliwe, że konieczna będzie hospitalizacja dziecka)
- zawiadomić o zdarzeniu dyrekcję szkoły, wychowawcę klasy oraz rodziców
- chronić ucznia oraz inne osoby przed dodatkową traumą, związaną np. z kontaktem z mediami

UWAGA! Uczeń, który podjął próbę samobójczą, **bezwzględnie powinien otrzymać konsultację psychiatryczną.** Należy również ocenić ryzyko ponownej próby samobójczej. W związku z tym należy dokładnie przeanalizować przyczyny zachowania ucznia i ocenić występowanie czynników ryzyka podejmowana próby samobójczej.

III

PROCEDURY DOTYCZĄCE ZASAD POSTĘPOWANIA W PRZYPADKACH ZAKŁÓCENIA TOKU LEKCJI PRZEZ UCZNIA

1. Jako zakłócanie toku lekcji przez ucznia uważa się następujące zachowania uczniów:

- każdą wypowiedź bez pozwolenia nauczyciela
- rozmowa z innym uczniem
- wychodzenie z ławki
- zmianę miejsca w klasie bez zgody nauczyciela
- zabawę przyborami lub rzucanie nimi
- odwracanie się do kolegów
- żucie gumy
- bujanie się na krześle
- niekulturalne wchodzenie lub wychodzenie z klasy
- zaśmiecanie swojego miejsca w klasie
- odrabianie lekcji z innych przedmiotów

2. Wobec ucznia zakłócającego tok lekcji przewiduje się następujące działania wychowawcze:

- w przypadku jednokrotnego zakłócenia toku lekcji – ustna uwaga nauczyciela
- po uwagach o nieprawidłowym zachowaniu ucznia na lekcji, wpisanych przez nauczyciela do dziennika uwag – wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem i informuje telefonicznie rodziców o niewłaściwym zachowaniu dziecka
- kolejna uwaga w dzienniku – wezwanie rodziców do szkoły. rozmowa w obecności wychowawcy i psychologa szkolnego. uczeń otrzymuje dzienniczek zachowań na lekcji.
- jeśli pomimo rozmowy i dzienniczka, zachowanie ucznia nie ulega poprawie – uczeń otrzymuje naganę wychowawcy klasy
- kolejne uwagi – uczeń otrzymuje naganę dyrektora szkoły
- karą dla ucznia jest zakaz udziału w dyskotekach, imprezach i szkolnych

IV

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UJAWNIEŃ AGRESYWNYCH ZACHOWAŃ UCZNIÓW- AGRESJA FIZYCZNA I PSYCHICZNA (SŁOWNNA)

1. Agresja fizyczna

- należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania. Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. W razie potrzeby należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami
- należy powiadomić pielęgniarkę szkolną, pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły oraz powiadomić wychowawcę/ów oraz rodziców (opiekunów prawnych) agresora i ofiary
- w przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) - pielęgniarka, pedagog/psycholog lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych)
- opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły
- decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice (opiekunowie prawni) poszkodowanego
- pedagog szkolny/psycholog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę
- pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi
- w przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami
- przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach
- w przypadku wszczynania kolejnych ataków przez agresora, z widocznymi skutkami pobicia - szkoła kieruje sprawę na Policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy. Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie i/lub regulaminie szkoły

2. Agresja słowna

- należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska

- wychowawca (pedagog lub psycholog) przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno
- wychowawca (pedagog/psycholog) przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.
- o zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia
- pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi
- w przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach
- w poważnych przypadkach np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego powiadamiana jest Policja
- wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie lub regulaminie szkoły.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI CYBERPRZEMOCY

Cyberprzemoc to przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie Internetu oraz telefonów komórkowych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantaż publikowanie lub rozsyłanie osmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS.

- w pierwszej kolejności należy udzielić wsparcia ofierze. Musi się ona czuć bezpieczna i zaopiekowana przez dorosłych
- w każdym przypadku należy ze spokojem wysłuchać osoby zgłaszającej i okazać jej wsparcie
- jeśli zgłaszającym jest ofiara cyberprzemocy, podejmując działania przede wszystkim należy okazać wsparcie, z zachowaniem jej podmiotowości i poszanowaniem jej uczuć
- rozmowę należy przeprowadzić w miejscu bezpiecznym, zapewniającym ofierze intymność
- jeśli osobą zgłaszającą nie jest ofiara, na początku prosimy o opis sytuacji, także z zachowaniem podmiotowości i poszanowaniem uczuć osoby zgłaszającej (np. strach przed byciem kapusiem, obawa o własne bezpieczeństwo)
- w każdej sytuacji w trakcie ustalania okoliczności trzeba ustalić charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jednorazowość /powtarzalność). Realizując procedurę należy unikać działań, które mogłyby wtórnie stygmatyzować ofiarę lub sprawcę, np.: wywoływanie uczniów z lekcji, konfrontowanie ofiary i sprawcy, niewspółmierna kara, wytykanie palcami, etc.
- dokonać oceny, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem (wtedy trzeba podjąć działania profilaktyczne mające na celu nie dopuszczenie do eskalacji tego typu zachowań w stronę cyberprzemocy)
- należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania materiałów, dane nadawcy, adresy stron www, historię połączeń, etc.).
- należy pomóc ofierze (rodzicom ofiary) w zabezpieczeniu dowodów (to może być dla niej zadanie trudne zarówno ze względów technicznych, jak i emocjonalnych),
- jeśli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie kadry pedagogicznej jest to konieczne, należy skontaktować się z policją
- gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę o jego zachowaniu. Rozmowa taka ma służyć ustaleniu okoliczności zdarzenia, jego wspólnej analizie (w tym np. przyjrzeniu się przyczynom), a także próbie rozwiązania sytuacji konfliktowej (w tym sposobów zadość uczynienia ofiarom)

- należy poinformować ucznia o krokach, jakie może podjąć szkoła i sposobach, w jaki może zapewnić mu bezpieczeństwo
- monitorować sytuację, „czuwać” nad jej bezpieczeństwem, np. zwracać uwagę czy nie są podejmowane wobec niej dalsze działania przemocowe, obserwować, jak sobie radzi w grupie po ujawnionym incydencie cyberprzemocy
- samo wystąpienie zjawiska cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania Policji i sądu rodzinnego procedura powinna umożliwiać rozwiązanie sytuacji problemowej na poziomie pracy wychowawczej szkoły
- powiadomić odpowiednie służby (np. sąd rodzinny), gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje z statutu i/lub regulaminu wobec ucznia) i interwencje pedagogiczne, a ich zastosowanie nie przynosi pożądaných rezultatów
- kontaktu z Policją wymagają wszelkie sytuacje, w których zostało naruszone prawo (np. groźby karalne, świadome publikowanie nielegalnych treści, rozpowszechnianie nagich zdjęć z udziałem małoletnich)
- za zgłoszenie odpowiada dyrektor szkoły, który może wyznaczyć odpowiednie do tego osoby

VI

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZGŁOSZENIA NADUŻYWANIA INTERNETU BĄDŹ MEDIÓW ELEKTRONICZNYCH (TELEFON, KOMPUTER, TABLET ITP.)

Infoholizm (siecioholizm) – nadmierne, obejmujące niekiedy niemal całą dobę korzystanie z zasobów Internetu i gier komputerowych (najczęściej sieciowych) i portali społecznościowych przez dzieci. Jego negatywne efekty polegają na pogarszaniu się stanu zdrowia fizycznego (np. choroby oczu, padaczka ekranowa, choroby kręgosłupa) i psychicznego (irytacja, rozdrażnienie, spadek sprawności psychofizycznej, a nawet depresja. Infoholizm stwierdza najczęściej rodzic lub opiekun prawny dziecka. W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych można skierować ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej.

- ujawnienie przypadku nadużywania internetu/mediów – informacja o nadmiernym korzystaniu z sieci bądź komputera może dotrzeć z różnych źródeł od ucznia, rodzica, nauczyciela
- rozmowa z uczniem – zebranie informacji na temat podejrzenia o nadużywaniu internetu, jego formy oraz częstotliwości.
- poinformowanie rodziców/opiekunów o obserwacjach dotyczących dziecka.
- zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego na terenie szkoły bądź skierowanie do placówek specjalistycznych.
- podjęcie interwencji prawnej – zgłoszenie sprawy do Sądu Rodzinnego jest wskazane, jeśli rodzice dziecka odmawiają współpracy, nie kontaktują się ze szkołą, a uczeń nie zaprzestaje działań, które są dla niego krzywdzące i skutkują niewywiązywaniem się z obowiązków szkolnego.
- dokumentacja zgłoszenia (opis podjętych przez szkołę działań np. kontakt z rodzicami, rozmowa z uczniem, zaproponowanie pomocy psychologicznej poza szkołą).
- monitorowanie sytuacji (kontakt z poszkodowanym dzieckiem i rodzicami, upewnienie się czy potrzebne jest dalsze wsparcie).
- zainteresować się przypadkami dzieci nieangażujących się w życie klasy, a poświęcającymi wolne chwile na kontakt online lub przychodzącymi do szkoły po nieprzespanej nocy

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci: 800 100 100, dyzurnet@dyzurnet.pl

VII

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAGROŻEŃ WYMAGAJĄCYCH OGŁOSZENIE ALARMU I EWAKUACJI

Zagrożenia zewnętrzne – Do najczęściej występujących zewnętrznych zagrożeń fizycznych należą: podejrzenie podłożenia ładunku wybuchowego, podejrzenie otrzymania podejrzanej przesyłki, włamanie do szkoły połączone z kradzieżą, agresywne zachowanie ucznia, wtargnięcie osoby posiadającej broń, wtargnięcie terrorysty do szkoły, zagrożenie wybuchem pożaru lub wybuch pożaru, zagrożenie wybuchem gazu lub wybuch gazu, zagrożenie niebezpiecznymi środkami chemicznymi lub biologicznymi, zagrożenie katastrofą budowlaną i zagrożenie siłą żywiołową.

- najważniejszym działaniem, jakie należy podjąć w przypadku stwierdzenia zagrożenia, jest jak najszybsze powiadomienie o niebezpieczeństwie wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia i natychmiastowe podjęcie działań mających na celu ratowanie zdrowia i życia osób zagrożonych **W tym celu korzystamy z sygnału alarmu lokalnego, którym w szkole są trzy sygnały dzwonka, trwające około 10 sekund każdy, następujące bezpośrednio po sobie**
- alarm lokalny w szkole jest sygnałem, który powinien być znany wszystkim uczniom i pracownikom szkoły
- tylko w wypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu
- o ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu. W sytuacji braku prądu, sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm. Jest to sygnał do natychmiastowego działania dla wszystkich pracowników szkoły oraz do bezwzględного wykonywania poleceń nauczycieli przez uczniów
- sposób przeprowadzenia alarmu i ewakuacji powinien być znany wszystkim, a ćwiczenia w przeprowadzaniu ewakuacji powinny odbywać się raz w roku szkolnym

1. Procedury w przypadku wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywny strzelec.

- jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się)
 - szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób
- wycisz i uspokój uczniów - wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę

- zaopiekuj się uczniami ze SPE (specjalne potrzeby edukacyjne) i uczniami, którzy potrzebują pomocy - należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji
- każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia
- poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji - w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji
- zasłoń okno, zgaś światło - należy zaciemnić salę aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego
- nie przemieszczaj się - przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników
- stań poniżej linii okien, zejść ze światła drzwi - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników
- zejść z linii strzału, położyć się na podłodze - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz
- jeżeli padną strzały, nie krzycz - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma
- nie otwieraj nikomu drzwi - interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi
- w przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia - w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia
- w przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:
- wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika - wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników
- na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon - wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej
- poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu
- nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego - w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji
- nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika - odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji

- Nie zwracaj na siebie uwagi - niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu
- nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców
- nie oszukuj terrorysty - oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane
- uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu - zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie, co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców
- poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami - wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty
- pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów - każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana
- zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty - nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek

W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

- nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę - policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar
- nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi - próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowane jako akt agresji
- połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy - taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników
- słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom - postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników
- nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących - tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego
- pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami - wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową
- odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy - policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców
- bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona - w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtopić w tłum i uciec z miejsca ataku
- Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku - w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne

- nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru - najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

2. Procedura w przypadku stwierdzenia podejrzanego pakunku

- odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku
- nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku
- okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala)
- poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury
- po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji
- nie używaj telefonu komórkowego
- bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb
- poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu
- sposób prowadzenia ewakuacji
- ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę administratora budynku (wyznaczonej osoby odpowiedzialnej za uruchomienie procedury) lub sił interwenujących i zgodnie z ich wskazówkami

Niniejsze procedury zostały opracowane w oparciu o:

- R.K. James, B. E. Gilliland, Strategie interwencji kryzysowej – pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię, Wyd. Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005,
- Staszewska, Strategie zapobiegania samobójstwom wśród dzieci i młodzieży, w: Zapobieganie samobójstwom. Poradnik dla nauczycieli i innych pracowników szkoły, Wyd. MEN, Warszawa 2007,
- informacji zawartych w „Szkolnych standardach bezpieczeństwa dzieci i młodzieży online” (2013) opracowanych przez Fundację Dzieci Niczyje- rekomendacje dla szkół MEN
- Zagrożenia i zalecane działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów, Departament Wychowania i Kształcenia Integracyjnego 2017 r.